

Vrije ruimte

Universiteit voor het Algemeen Belang

Leonor Wiesbauer, Maarten Desmet & Tim Devos

De Universiteit voor het Algemeen Belang (UAB) is een universiteit die durft te participeren in de maatschappij. Moreel weten is hierin belangrijker dan feitenkennis. De UAB werd in 2005 opgericht door filosofe Leonor Wiesbauer en de Italiaans-Belgische econoom en politicoloog Riccardo Petrella. Het is de Vlaamse werking van de al in 2003 door Petrella gestichte University for the Common Good. Onder het moto 'Imagining, sharing and acting for a better world' ijvert de UAB voor een agerende universiteit die volop deelneemt aan het maatschappelijke debat. Onderwijsinstellingen focussen vaak teveel op feitelijke kennisoverdracht. Zo verzuimen ze bij studenten een attitude aan te kweken om de samenleving en hun positie daarbinnen in vraag te stellen. Universiteiten zouden moeten evolueren naar 'levensscholen' waar studenten bovenal gestimuleerd worden om kritisch te leren denken. In de woorden van John Stuart Mill: "Het doel van universiteiten is niet kundige advocaten, artsen of ingenieurs voort te brengen, maar bekwame en beschaafde mensen."

De UAB wil bijdragen aan een mentaliteitsverandering in Vlaanderen

Volgens filosoof Roger Scruton moet onderwijs vooral kennis bijbrengen in de vorm van 'moreel weten'. Een vorm van kennis die van wezenlijk belang is voor de samenleving. Een morele opvoeding moet zich daartoe niet enkel toeleggen op de kennis van feiten ('know what') of middelen ('know how'), maar op de kennis van de doelen en emoties ('know why'). Educatie kan en móét de wereld redden. Maar niet als we blijven vasthouden aan 'business as usual'. De aandacht in het onderwijs moet verschuiven naar filosofie, kunst en literatuur. Daarom stelt de UAB cultuur en educatie centraal in haar werking.

Om deze claims kracht bij te zetten biedt de UAB een positief alternatief aan, waarin kennis, expertise en uitwisseling centraal worden gesteld in de zoektocht naar nieuwe samenlevingsvisies en organisatiemodellen. Op basis van een constructief discours, in een alternatief 'werk- en denkkader', buigt de UAB zich over actuele maatschappelijke vraagstukken. Zo worden denksporen onderzocht die

tot een verschuiving van het vastgeroeste paradigma kunnen leiden.

Bovenal wil de UAB bijdragen tot een mentaliteitsverandering in Vlaanderen. Dit doet ze door zich als netwerk en denktank in te zetten voor maatschappelijke dienstverlening. Dit op basis van een concrete publieke werking met vier faculteiten als invalshoek: Mondialiteit, Anderheid, Water en Verbeelding. De UAB ontwikkelt projecten en instrumenten die individuen en organisaties aan het denken en bovenal in beweging willen zetten. Deze projecten nemen vele vormen aan. Dat kan een lessenpakket zijn zoals 'Cocaïne is geen fair trade' waarbij laatstejaars secundair onderwijs kennismaken met de gevolgen van de cocaïne teelt in Colombia voor mens en planeet. Op die manier worden ze ontmoedigd om cocaïne te gebruiken. Maar evengoed ontwikkelt de UAB multi-inzetbare tools zoals de 'KanDoe-methodiek' die talenten in buurten in kaart brengt en ze daarna inzet om problemen aan te pakken en kansen te grijpen. Ook geïnspireerd onderzoek en het uitdragen van de bevindingen speelt een belangrijke rol bij de UAB. Zo bracht Maarten Desmet samen met zeventien coauteurs het boek 'Bruto Nationaal Geluk - Bhutan Inspireert de Wereld' uit. Dit boek is een mijlpaal in het onderzoek dat de UAB voert naar deze ontwikkelingsfilosofie. Naast deze projectgerichte aanpak zorgt de UAB voor een geregeld aanbod aan seminars, filmvertoningen en tentoonstellingen die inspelen op de Werelddagen zoals de Wereldvrouwendag en Wereldvoedseldag. In deze werking hecht de UAB evenveel belang aan samenwerkingen met partners uit de academische of wetenschappelijke wereld als met artistieke en sociaal-maatschappelijke actoren.

Meer weten? Kijk op www.universiteitalgemeenbelang.be.